

X4 TERUG NAAR DE GULDEN MIDDENWEG

Een nieuwe lijn jachten, die is gebaseerd op de ontwerpen waar het allemaal mee begon: goed zeilende toerjachten. Meer comfort dan Xperformance, sneller dan de Xcruising en de kwaliteit van beide: de X4.

Tekst en foto's Marinus van Sijdenborgh / marinus@zellen.nl
Foto's Jacob Deane

Losse boegspriet valt onder de opties

Normale ruiten zijn ook verkrijgbaar

Weke kimmens in het achterschip voor koersvastheid en meer binnenruimte

AFMETINGEN

Lengte over alles	13,09 m
Breedte	3,95 m
Masthoogte	19,90 m
Diepgang standaardkiel (T-kiel)	2,20 m

Uit de stamboom van het Deense X-Yachts is een oude loot weer opgebloeid. Alweer een aantal jaar geleden koos de werf onder leiding van Niels Jeppesen ervoor om af te wijken van het bewezen alleskunnerconcept. Zoals veel werven kwamen er wedstrijdgerichte jachten en echte toerjachten. De Xp's werden lichter en kregen minder meubilair, terwijl de Xc's volumineuzer werden voor meer comfort benedendecks. Aan de gulden middenweg werd niet meer getimmerd. Totdat men bij X concludeerde dat er tussen de twee nieuw ingeslagen wegen braakliggend terrein overbleef. "Een gat in de markt", volgens Jeppesen. Aldus hernieuwde X zijn oorspronkelijke concept. Niet om Xc en Xp-serie weer op te laten gaan in één, laat Jeppesen weten. Eerst werd de grote X6, het vlaggeschip van de nieuwe vloot, aangekondigd op Boot Düsseldorf. Een 'gewone' 41-voeter volgde: de eerste X4 liep in juli dit jaar van stapel.

Zeilen

We varen door het Haderslev Fjord naar de Kleine Belt. Samen met Nanno Schuttrups, de Nederlandse vertegenwoordiger van X-Yachts, ben ik van de steiger van de Deense werf aan boord gestapt van de X4, de nieuwste X. Niet het sportieve van de Xp, niet het klassieke van de Xc, maar wel de zeileigenschappen die je mag verwachten van een X. Dat is de X4. De wind houdt niet over in het fjord, maar hoe verder we de Kleine Belt op varen, hoe meer rimpelingen er op het water te zien zijn. Op de testboot zijn 3Di zeilen van North Sails gezet; het nieuwste van het nieuwste. Als de wind langzaam aantrekt tot 6,5 knopen, varen we aan de wind 6,2 knopen door het water. Toegegeven, het water is vlak en de zeilen doen ook een duit in het zakje, maar slechts 0,3 knoop inleveren bij het omzetten van wind naar snelheid is een prachtige prestatie.

Onder gennaker halen we reachend ruim 9 knopen.

Bij de eerstvolgende windvlaag accelereert de boot direct. Niet abrupt, maar zeer zelfverzekerd. Gezeten op het gangboord past er een been aan elke kant van het stuurwiel, zodat je naast de grootschoot ook de genualieren kunt bedienen; prettig en veilig als je de boot in je eentje vaart. Daarnaast kun je de overloop vanaf beide boegen bedienen. We maken een paar slagen en noteren de kruishoek. Koers noteren, overstag, snelheid maken en weer de koers noteren. Het verschil is ongeveer 80 graden. Een mooie hoek als je een loefduel aan wilt gaan.

Onder spi

We krijgen er een paar knopen bij en de boot versnelt naar 7,1 knopen. Als we tegen de 11 knopen wind hebben vallen we af en versnelt de boot naar een rappe 8 knopen. De boot maakt een beetje helling en we proberen de standaard uitklapbare voetsteun voor de stuurman uit. Zowel zittend als staand werkt die lekker. Voor de ruime koers hijsen we de 150 vierkante meter gennaker. Met de zeilzak op weg naar voren kun je je uitstekend vasthouden aan de handgrepen op het dak en aan het want. De topdown roller wordt bevestigd aan de optionele boegspriet.

De boot maakt nog iets meer helling en blijft daarna liggen op de afgeronde kim in het vrijboord. De X4 voelt zoals verwacht heel stevig en stabiel aan. Door de diepe kiel en de hoge mast is het geheel behoorlijk stijf. Bovendien vormt de kiel maar liefst 43 procent van het totaalgewicht, bijna tien procent meer dan dat gebruikelijk bij soortgelijke, seriegebouwde jachten. Met gemak halen we al reachend (113 graden ware windhoek) een snelheid van 9,8 knopen. Varen we lager, dan moeten we bijna twee knopen inleveren, maar bij 11 knopen wind is dat alsnog een nette score. De boot voelt zowel op ruime koers, als hoger

Stijlvol en strak interieur.

Houvast aan de optionele kuintafel is goed, bij de stuurstand matig.

met de gennaker hoogstens een pietsje loefgierig op het roer. Het zeilt prachtig.

Aan dek

De testboot is voorzien van subtiel spiegelende ruiten. Dat blijkt geen kwestie van ontwerp, maar van geluk. De normale ruiten waren op bij de leverancier en X wilde de testboot op tijd te water laten. In combinatie met het verse teak dek en de lichtgrijze - in plaats van het hard donkerblauw - striping, krijgt de boot een zachte aanblik. De zachte kanten komen naar voren in het zeilcomfort, terwijl de trimmogelijkheden en het acceleratiegemak meer doen denken aan een wolf in schaapskleren.

Niet alleen de fokroller, alle lijnen zijn onderdecks weggewerkt. Zelfs de trimlijn van de genuarail is onder het dek door naar achteren geleid. En ook de grootschoot duikt over een lengte van dertig centimeter onder de kuipwand door naar de lier. Struikelen over een lijntje kan dus niet, maar als er iets onder dek verslijt, moet je wel wat toeren uithalen om er een nieuw lijntje in te krijgen.

Houvast

Het zicht naar voren is uitstekend, de doorloop naar voren goed. De houvast in de kuip kan beter. De handgrepen aan de stuurstand zijn niet standaard en ook dan nog behoorlijk klein. De houvast aan de kuintafel is erg goed, maar ook die is optioneel. Verder ontbreekt bij de spiegel de bovenste draad van de zeereling.

De doorgestoken aluminium mast is van Seldén. De optionele koolstofvezel mast is iets hoger dan de aluminium versie. De mastvoet staat op het kielframe en kan ter plaatse worden versteld. De wanten grijpen aan op de dek-rompverbinding, waardoor het voorzeil niet te ver kan overlappen. Het standaard voorzeil is een 106 procent genua.

BOUW

Later op de dag nemen we een kijkje op de werf. De nieuwe X4 wordt gebouwd met behulp van vacuüminfusie in een epoxy glasvezel sandwich met SAN-schuim (Styreen-Acrylonitril, dat iets taaier en slagvaster is dan het veelgebruikte PVC-schuim). Door de epoxy is het osmosespoek verleden tijd en valt de romp lichter uit dan dat met polyesterhars het geval zou zijn. Het dek is wel gebouwd in polyester. Het gegalvaniseerde stalen frame in de boot is sinds jaar en dag onderdeel van X-Yachts. Een kunststof spantenframe vormt samen met het stalen frame de basis voor het interieur. Het spantenframe en enkele schotten zijn ingelamineerd in de romp. Het voorste schot is waterdicht. Voorlijk van het voorste schot bevindt zich een echte zeilenberging, iets dat we op dit formaat jachten nog niet eerder zagen.

Indeling

Door de X4 in het voorschip wat meer volume mee te geven en achter weke kimmen toe te passen, heeft de boot wat meer intern volume. Dat maakt de indelingsmogelijkheden divers. De boot wordt standaard geleverd ►

Zeilberging in de punt: bijzonder bij deze bootlengte.

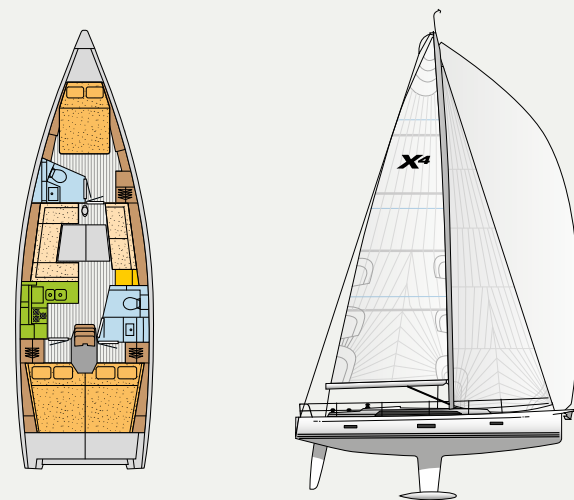
Het enkele vloedbord zakt handig weg in de 'drempel'.

De aluminium mast is doorgestoken. Alle lijnen lopen onderdeks.

Kleine bakskist aan bakboord. Handig voor lijnen.

SPECIFICATIES

LENGTE OVER ALLES (LOA)	13,09 m
LENGTE ROMP	12,50 m
LENGTE WATERLIJN (LWL)	11,31 m
BREEDTE ROMP	3,95 m
MASTHOOGTE BOVEN WATERLIJN	19,90 m
DIEPGANG STANDAARDKIEL (T-KIEL)	2,20 m
DIEPGANG DIEPE KIEL (T-KIEL)	2,50 m
DIEPGANG ONDIEPE KIEL (L-Kiel)	1,85 m
WATERVERPLAATSING LEEG	8,85 m³
BALLASTGEWICHT	3800 kg (ballastpercentage 43%)
ZEILOPPERVLAK (GROOTZEIL/GENUA 106%/ASYM. SPI)	54/43/150 m²
I	17,42 m
J	4,71 m
P	16,36 m
E	5,695 m
MOTOR YANMAR 4JH45	45 PK/33 kW
INHOUD BRANDSTOFTANK(S)	200 l
INHOUD WATERTANK(S)	340 l
INHOUD VUILWATERTANK	55 l
HUTTEN	3
DOUCHE	2
TOILETTEN	2
SLAAPPLAATSEN (MAX.)	6 (8)
ONTWERPCATEGORIE CE A	(ocean, windkracht > 8 Beaufort, golfhoogte > 4 m)
PRIJS VANAF	344.250 euro
PRIJS ZEILKLAAR	367.255 euro
STANDAARDLUXEPRIJS	390.698 euro (+13%)

Standaardluxeprijs De standaardluxeprijs is berekend ten behoeve van de prijsvergelijking. Hierbij zijn alle extra's berekend die wij (nagenoeg) onmisbaar achten of waarvan wij zeer waarschijnlijk achten dat de koper deze zal aanschaffen. De X4 wordt standaard zeer compleet geleverd met onder andere: flush huiddoorvoeren, Spectra vallen, rod rigging, hydraulische hekstagspanner, onderdekse furier, 6 Harken Performa ST lieren, kuipdouche, teak kuipvloer, elektrische ankerlier en ankergerel. In de standaardluxeprijs zijn berekend: epoxy primer en antifouling, buiskap, middenborders, lazy jacks, driekleurenlicht/ankerlicht led, Eberspacher D5 verwarming, North Sails Norlam Tour Ultrax grootzeil en 108% rolfok, tewaterlating Denemarken en volle brandstoftank.

INFORMATIE

Ontwerp: Niels Jeppesen,
Bouw: X-yachts, Haderslev, Denemarken, www.x-yachts.com
Leverancier: X-Yachts Holland, IJmeerdijk 14a, 1361 AA Almere, +31(0)36-5369057, info@x-yachts.nl, www.x-yachts.nl
 Leverancier België X-Yachts Belgium, Hooiweg 24a, 2222 Itegem, +32(0)475-287162, ev@x-yachts.be, www.x-yachts.be

PRESTATIES

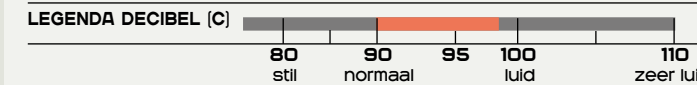
Theoretische rompsnelheid: 8,24 knopen

WINDHOEK (SCHIJNBAAR)	SNELHEID (KNP)	PERCENTAGE TRS
HOOG AAN DE WIND (30°)	6,7	81%
AAN DE WIND (45°)	7,1	86%
HALVE WIND (90°)	8	97%

WINDHOEK (WAAR)	SNELHEID (KNP)	PERCENTAGE TRS
RUIME WIND (MET SPI, 113°)	9,8	119%
RUIME WIND (MET SPI, 135°)	7,8	95%
KRUISHOEK	80°	

OP DE MOTOR

TOEREN P.M.	GELUIDSNIVEAU KAJUITINGANG/HUT SB/HUT BB	SNELHEID
2200	83/89/90 DB(C)	7,5 KNP
3000	90/93/98 DB(C)	8 KNP

Ter vergelijking D-sailer 23
 SA/D: 20 D/L: 154 TRS: 6,0 knp

Ruim voldoende hoofdruimte onder het gangboord. De rugleuning is erg recht.

De navigatietafel is te laag om achter te kunnen zitten.

Compacte toiletruimte in eigenaarshut.

Nette kombuis. Hier met optionele extra koelkast onder de gootsteen.

Handige plankjes voor de stuurman om onder helling recht te staan.

BEOORDELING

TESTOMSTANDIGHEDEN

Kleine Belt, Haderslev Fjord, Denemarken, 8-12 knp, 3-4 Bft, vlak water

DOELGROEP

Snel toeren op zee voor volledige en Kleine bemanning.

	1	2	3	4	5
Ontwerp	●	●	●	●	○
Zelleigenschappen	●	●	●	●	○
Zeilcomfort	●	●	●	○	○
Ergonomie aan dek	●	●	●	○	○
Bedieningsgemak	●	●	●	○	○
Staan want	●	●	●	○	○
Lopend want	●	●	●	○	○
Kwaliteit bijgeleverde zeilen	●	●	●	○	○
Beslag	●	●	●	○	○
Roer, constructie & effect	●	●	●	○	○
interieur	●	●	●	○	○
interieurafwerking	●	●	●	○	○
Kombuis	●	●	●	○	○
Slaapaccommodatie	●	●	●	○	○
Toilet en douche	●	●	●	○	○
Bergruimte	●	●	●	○	○
Plaatsing tanks en accu's	●	●	●	○	○
Motorinbouw	●	●	●	○	○
Gedrag op motor	●	●	●	○	○
ventilatie	●	●	●	○	○
Waterafvoer (bilge)	●	●	●	○	○
Constructie kiel	●	●	●	○	○
Ergonomie binnen	●	●	●	○	○
Prijs-productverhouding	●	●	●	○	○

0 = slecht tot 5 = zeer goed

- goede zeller
- kwalitatief hoge afwerking
- stijve constructie

- navigatietafel te klein
- rechte zit salonbanken
- weinig houvast kuip

3Di zeilen
van North Sails

met drie tweepersoonshutten (twee hutten achter) en één sanitaire ruimte. Optioneel kan een tweede badruimte in de eigenaarshut (voor) worden geplaatst (zoals op de testboot). Kies je niet voor de tweede achterhut, dan wordt de bakboordhut met ongeveer 40 centimeter verbreed en wordt de rest een grote bakskist. De navigatiehoek wordt in dat geval voorzien van een volwaardige, vooruitkijkende tafel.

Van voor naar achter

We lopen het interieur door van voor naar achter en maken onderweg elk luikje open. Te beginnen bij het Franse bed in de punt. Dat kan bijna volledig openklappen met behulp van twee gasveren, zodat de vakken eronder gemakkelijk bereikbaar zijn. Door het gewicht van het optionele geveerde matras hebben de gasveren het wat moeilijk. Niet klakkeloos je hoofd ertussen steken op volle zee is het devies. Verder naar voren onder het bed is de optionele uitklapbare boegschroef gemonteerd.

Rondom het bed zijn legio vakken en planken om spullen op te bergen en ook het losse zitje heeft in plaats van één groot vak, twee handige laden eronder verstopt. Door de ruiten in het vrijboord valt veel natuurlijk licht naar binnen en door het ruitje op de voorkant van de kajuitopbouw kun je onder helling zelfs kijken waar je heen vaart. De kajuitafel is uitgeklapt groot genoeg om met zijn achten aan te eten. De tafel is stevig verankerd op de vloer en het uitklapmechanisme is uiterst degelijk. De kunststof watertank, de hoofdschakelaars en een aantal corrosiebestendige messing afsluiters van de kombuis zijn onder de bakboordbank geplaatst. Stuurboord vinden we de (aluminium) brandstoftank. De verlichting is standaard in led uitgevoerd. Indirecte verlichting van het plafond met ledstrips is standaard, extra indirecte verlichting onder de kasten en rode nachtverlichting op vloerniveau zijn optioneel.

Installatie en elektra

De accu's zijn netjes vastgesnoerd onder de vloer, naast de kiel. De bedrading is uitgevoerd zoals het op elke boot zou moeten: met vertind draad, voorzien van dichte kabelschoenen en waterdicht afgesloten door lijmende krimpkousen. Chapeau! Dat niveau is door heel de boot vastgehouden. Onder de vloer zitten de leidingen zelfs zowel in een beschermhuis als in een kabelgoot. Zo liggen ze niet op het vlak in het stof en condens. Het meeste vocht loopt tussen de schalen door, door de spanten, naar de bilge, waar het bij elkaar komt in een echte bilgeput. De bedbodems zijn doorboord voor ventilatie, net als de kastjes waar zich apparatuur bevindt. Geventileerde kledingkasten zouden het plaatje helemaal compleet maken.

Krap

Aan de naar achteren gerichte navigatietafel kun je niet recht zitten, daarvoor is de ruimte tussen vloer en tafel te krap (54 cm). Dat moet beter. Verder kun je

je onder helling nauwelijks schrap zetten en is er in de navigatiehoek weinig ruimte voor inbouw van apparatuur. De kaartentafel is daarentegen handig ingedeeld met een aantal lades en veel vakjes voor klein grut en een aparte ruimte voor boeken.

Kombuis

De kombuis op de testboot is voorzien van de optionele extra koelkast, een magnetron en een Nespresso-apparaat. Er is voldoende ruimte voor kommaliewant en andere zaken en voor het kooktoestel is een degelijke rvs handgreep aangebracht. Op de twee spoelbakken zijn snijplanken geplaatst. Die moet je natuurlijk ergens kwijt kunnen als je de gootsteen wil gebruiken, dus een extra latje onder bijvoorbeeld het fornuis zou handig zijn. Het werkblad is van Corian. Het deksel van de koelkast in het werkblad is zwaar, waardoor de kleine handgreep (zoals bij vrijwel alle kajuitjachten) niet erg aangenaam is in het gebruik. Een gehard glazen scherm houdt eventueel spatwater van het werkblad tegen.

Modern douchen

De sanitaire ruimte aan stuurboord is in tweeën gedeeld. De douche en het toilet zijn gecombineerd in één ruimte. Wil je douchen, dan klap je een polyester zitplank over het toilet. Het installatiewerk is netjes en de teak vloerdelen fraai uitgevoerd. De wastafel in de andere ruimte heeft een vrijstaande kom. De ruimte achter de glazen spiegel is handig opgedeeld in kleine vakjes. De doucheruimte in de eigenaarshut is wat compacter (stahoogte onder douche 1,85 m) en is voorzien van een uitklapbaar douchescherm. Beide ruimtes zijn netjes ingebouwd. Zowel stuurboord als bakboord achter is een tweepersoonshut geplaatst. Beide bedden zijn 1,96 meter lang en op het breedste punt 1,40 meter breed. Net als in de hut voor zijn ook hier veel opbergvakken. Vanuit de hutten bereik je de motor via een kunststof kap.

Conclusie

De X4 is een elegant, comfortabel zeilend en goed hanteerbaar toerjacht, dat de standaarden van X zeker hoog kan houden. De boot reageert goed op het roer, is prettig te trimmen en voelt stabiel aan. De kimmen in het achterschip zorgen voor een prettige koersvastheid. De X4 is standaard zeer compleet uitgerust, ook met zaken die we onder de opties zouden verwachten, zoals de hydraulische achterstagspanner en de rod rigging. De afwerking binnen is netjes, strak en modern. Het uiterlijk is, mede door de lichtgrijze striping en de reflecterende ramen vriendelijk van aard, zonder dat de boot zijn snelle afkomst verloochent. De navigatietafel binnen is (letterlijk) onder de maat, net als de houvast - zonder optionele kaartentafel - in de kuip. De bergruimte in de hutten en de efficiënte gewichtsverdeling verdienen een pluim, evenals de vochtafvoer en het onberispelijke elektrawerk. Met een standaardluxeprijs van 390.698 euro is de prijs-productverhouding dik in orde. ●

ALTERNATIEVEN

MAXI 1200

Lxbxd	12,16 x 3,75 x 2,32 m
WATERVERPLAATSING	7,3 m³
ZEILOPPERVIAK	84 m²
Prijs vanaf	205.700 euro
www.jonkers.org	

Slanker jacht, eveneens ingestoken op het luxe en snelle segment. Standaard minder luxe dan de X4. Lichter, maar met relatief evenveel zeil (SA/D ook 22). Lager ballastpercentage (34%) en daardoor minder stijf. Door beperkter volume benedendeks minder interieur. Met een prijs vanaf 205.700 euro veel goedkoper dan de X.

GRAND SOLEIL 43

Lxbxd	13,25 x 4,00 x 2,40 m
WATERVERPLAATSING	9,1 m³
ZEILOPPERVIAK	95 m²
Prijs vanaf	313.390 euro
www.breskensyachtservice.eu	

Met Italiaans design interieur, waardoor luxere uitstraling. Door de scherpere lijnen in de boeg iets minder volume benedendeks. Een paar honderd kilo zwaarder, maar met ongeveer evenveel zeiloppervlak per 1000 kilo. Een lager ballastpercentage (34%), waardoor eerder reven waarschijnlijk noodzakelijk is. Voor de Grand Soleil betaal je ruim 30.000 euro minder.

